

Beleggingen in controversiële bedrijven van enkele goede doelen

Een quick scan voor Zembla

9 juni 2007

Jan Willem van Gelder

**Profundo
Van Duurenlaan 9
1901 KX Castricum
Tel: 0251-658385
Fax: 0251-658386
E-mail: vangelder@profundo.nl
Website: www.profundo.nl**

Inhoudsopgave

Inleiding	.....	1
Hoofdstuk 1	KWF Kankerbestrijding.....	2
1.1	Overzicht vermogen.....	2
1.2	Beleggingen in controversiële bedrijven.....	2
Hoofdstuk 2	KNRM.....	4
2.1	Overzicht vermogen.....	4
2.2	Controversiële bedrijven	4
Hoofdstuk 3	Prins Bernhard Cultuurfonds	5
3.1	Overzicht vermogen.....	5
3.2	Controversiële bedrijven	5
Hoofdstuk 4	Dierenbescherming	6
4.1	Overzicht vermogen.....	6
4.2	Controversiële bedrijven	6
Annex 1	Noten	7

Inleiding

Ter voorbereiding van een televisie-uitzending van het programma Zembla over financiële instellingen, zijn in mei 2007 door de redactie van Zembla brieven verstuurd naar ongeveer 15 "goede doelen": verenigingen of stichtingen met een maatschappelijke doelstelling die geld inzamelen bij het Nederlandse publiek. In de brief werden de goede doelen gevraagd naar de omvang van hun eigen vermogen, naar de wijze waarop dit vermogen beheerd wordt (spaartegoeden en verschillende beleggingsvormen) en door wie het beheer plaats vindt.

Uit de antwoorden op deze brieven zijn door de redactie van Zembla vier goede doelen geselecteerd die ter beoordeling aan Profundo zijn voorgelegd: de Dierenbescherming, het Prins Bernhard Cultuurfonds, KWF Kankerbestrijding en de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM).

Door Profundo is een zeer snelle scan van de aangeleverde informatie gemaakt om te identificeren of de betrokken goede doelen rechtstreeks of indirect (via beleggingsfondsen) belegd hebben in aandelen en obligaties van controversiële bedrijven.

Als controversiële bedrijven worden in dit onderzoek alle bedrijven aangemerkt die vanwege hun bedrijfsactiviteiten bekritiseerd worden door grote, gerenommeerde NGO's (zoals Greenpeace, WWF, Oxfam, Unicef, ICFTU, Amnesty, etc.). De kritiek kan zich richten op de producten van deze bedrijven (clusterbommen, landmijnen, tabak, genetisch gemodificeerde zaden, e.a.), op de aanwezigheid in bepaalde landen waar de mensenrechten systematisch worden geschonden, op hun toeleveringsketens (kinderarbeid bijv.) of op hun eigen productieprocessen (milieuvervuiling, ontbossing, etc.).

Benadrukt dient te worden dat het hier gaat om een *quick scan*, er is geen uitvoerig onderzoek gedaan naar de kritiek op de betreffende bedrijven. Gebruik is met name gemaakt van de bij Profundo opgebouwde kennis en ervaring, op basis van vele onderzoeken voor NGO's in binnen- en buitenland, ten aanzien van controversiële bedrijven in allerlei sectoren en landen. Verwijzingen naar publicaties waarin de kritiek op de bedrijven onderbouwd wordt zijn vanwege de beperkte onderzoekstijd in deze *quick scan* achterwege gelaten, maar kunnen desgewenst wel geleverd worden.

In de volgende vier hoofdstukken worden de bevindingen ten aanzien van de vier goede doelen kort samengevat.

Hoofdstuk 1 KWF Kankerbestrijding

1.1 Overzicht vermogen

KWF Kankerbestrijding had eind 2006 € 36,0 miljoen belegd in aandelen, 25% van de totale beleggingen van € 144,7 miljoen. Deze € 36,0 miljoen is verdeeld over vier beleggingsfondsen:¹

- ABN AMRO Bank Europe Equity Fund
- Fortis Obam
- Robeco
- Robeco CGF North America

1.2 Beleggingen in controversiële bedrijven

Van de vier fondsen waarin KWF Kankerbestrijding heeft belegd, investeren er tenminste drie in aandelen van controversiële bedrijven (inclusief sigarettenfabrikanten):

- ABN AMRO Bank Europe Equity Fund: geen informatie gevonden;
- Fortis Obam: belegde eind 2006 niet in sigarettenfabrikanten, maar wel in de volgende controversiële bedrijven:²

BASF	Pesticiden, gentech-zaden	€ 11.077.500
Energi Mega Persada	Modderstroom op Java	€ 3.507.806
Freeport McMoran	Vervuilende mijn in Papua	€ 16.905.168
Genting	Casino-exploitant	€ 10.640.127
Indofood Sukses Makmur	Oliepalm in bosgebied	€ 8.537.618
International Nickel Indonesia	Mijnen in natuurpark	€ 7.841.960
Petrochina	Investering in Burma, Soedan	€ 26.326.490
Petroleo Brasileiro	Oliewinning in Amazone (Ecuador)	€ 19.525.651
Yanzhou Coal Mining	Vervuilende kolenmijnen	€ 9.185.359

- Robeco N.V. belegde eind 2006 in de vier grootste beursgenoteerde tabaksfabrikanten in de wereld:³

Altria	Verenigde Staten	€ 47,1 miljoen
British American Tobacco	Groot-Brittannië	€ 28,0 miljoen
Imperial Tobacco	Groot-Brittannië	€ 23,1 miljoen
Japan Tobacco	Japan	€ 20,1 miljoen

Bij elkaar belegde Robeco in deze vier sigarettenfabrikanten € 118,3 miljoen. Dat is 1,6% van het totale belegde vermogen van Robeco (€ 7.198,5 miljoen).

Daarnaast belegde Robeco N.V. in de volgende controversiële bedrijven:

Bayer	Gentech zaden	€ 39,8 miljoen
BHP Billiton	Vervuilende mijnen	€ 63,1 miljoen
Bunge	Regenwoud voor soja in Brazilië	€ 38,0 miljoen
CRH	Cement voor de Israëlische muur	€ 17,8 miljoen
L-3 Communications	Clusterbommen	€ 30,4 miljoen
Monsanto	Gentech zaden	€ 37,2 miljoen

Newmont Mining	Vervuilende mijnen	€ 28,5 miljoen
Raytheon	Clusterbommen	€ 37,5 miljoen
Rio Tinto	Vervuilende mijnen	€ 35,6 miljoen
Syngenta	Gentech zaden	€ 23,6 miljoen
Tesco	Kinderarbeid bij toeleveranciers	€ 32,6 miljoen
Textron	Landmijnen/clusterbommen	€ 17,1 miljoen
Total	Oliewinning in Burma	€ 119,3 miljoen

- Robeco CGF North America belegde eind juni 2006 in 's werelds grootste sigarettenfabrikant:⁴

Altria	Verenigde Staten	€ 7,6 miljoen
--------	------------------	---------------

Deze belegging in Altria maakt 1,0% uit van het totale belegde vermogen van Robeco CGF North America (€ 735,2 miljoen).

Daarnaast belegde Robeco CGF North America in de volgende controversiële bedrijven:

Freeport McMoran	Vervuilende mijn in Papua	€ 7,7 miljoen
Northrop Grumman	Clusterbommen	€ 8,8 miljoen
Wal-Mart Stores	Kinderarbeid bij toeleveranciers	€ 5,4 miljoen

Hoofdstuk 2 KNRM

2.1 Overzicht vermogen

De Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM) had eind 2006 € 44,9 miljoen belegd in aandelen en € 23,0 miljoen in bedrijfsobligaties. Dat is bij elkaar 69% van de totale beleggingen van € 98,6 miljoen.

2.2 Controversiële bedrijven

Deze € 98,6 miljoen is voor een deel rechtstreeks belegd in aandelen en bedrijfsobligaties, waaronder aandelen en obligaties van de volgende omstreden bedrijven:⁵

Alcoa	Vervuilende mijnen	€ 193.393
Bayer	Gentech zaden	€ 389.075
BHP Billiton	Vervuilende mijnen	€ 85.717
British American Tobacco	Tabak	€ 95.083
EADS	Onderdelen van kernwapens	€ 20.097
Imperial Tobacco	Tabak	€ 402.932
MTU Aero Engines	Motoren van straaljagers	€ 23.475
Syngenta	Gentech zaden	€ 61.405
Total	Investerings in Burma	€ 590.657
Vedanta Resources	Vervuilende mijnen	€ 28.942
Veolia Environnement	Investering in Israëlische bezetting	€ 43.216
Wal-Mart Stores	Kinderarbeid bij toeleveranciers	€ 245.430
Xstrata	Vervuilende mijnen	€ 436.410

Daarnaast heeft KNRM ook een deel van die € 98,6 miljoen belegd in beleggingsfondsen. Een voorbeeld is het Fortis L Fund Absolute Return Growth, waarin KNRM € 4,1 miljoen heeft belegd. Dit fonds beheerde eind 2006 een vermogen van € 381,3 miljoen (waarvan dus 1,1% afkomstig van KNRM), dat onder meer belegd was in aandelen en obligaties van de volgende bedrijven:⁶

ENI	Investerings in Burma, Nigeria (flaring)	€ 1.388.710
Finmeccanica	Wapens voor Libië etc.	€ 227.944
L-3 Communications	Clusterbommen	€ 438.095
Lockheed Martin	Clusterbommen	€ 431.075
Petrochina	Investerings in Burma, Soedan	€ 188.907
Petronas	Investering in Soedan, Trans-Thai Malaysia	€ 108.179
Textron	Clusterbommen, landmijnen	€ 252.372

en in staatsobligaties van onder meer:

Israel	Financiering bezetting Palestina	€ 966.410
--------	----------------------------------	-----------

Een ander voorbeeld is Fortis L Fund Bond Convertible World, waarin KNRM € 2,4 miljoen heeft belegd. Dit obligatiefonds beheerde eind 2006 een vermogen van € 1.056,6 miljoen (waarvan dus 0,2% afkomstig van KNRM). Dit geld werd onder meer belegd in obligaties van de volgende controversiële bedrijven:⁷

Alliant Techsystems	Clusterbommen, landmijnen	€ 8.571.266
Lockheed Martin	Clusterbommen	€ 10.812.050
Paladin Resources	Uraniummijn in Malawi	€ 1.942.264

Hoofdstuk 3 Prins Bernhard Cultuurfonds

3.1 Overzicht vermogen

Het Prins Bernhard Cultuurfonds had eind 2006 € 33,8 miljoen belegd in aandelen, 27% van de totale beleggingen van € 123,8 miljoen. Deze € 33,8 miljoen is voor een deel rechtstreeks belegd in aandelen en voor een deel in de volgende beleggingsfondsen:⁸

- ABN AMRO Bank Global Equities Europe
- ABN AMRO Bank High Income Equity Fund
- AXA
- Fortis OBAM
- Frank Russell
- Templeton
- Triodos Groenfonds

3.2 Controversiële bedrijven

Ten aanzien van beleggingen van deze fondsen in controversiële bedrijven is het volgende gevonden:

- ABN AMRO Bank Global Equities Europe: geen informatie over beleggingen gevonden;
- ABN AMRO Bank High Income Equity Fund: geen informatie over beleggingen gevonden;
- AXA: is een vermogensbeheerder, onduidelijk welk fonds bedoeld wordt;
- Fortis OBAM had eind 2006 een belegd vermogen van € 3.221,0 miljoen. Daartoe behoorden beleggingen in:⁹

BASF	Pesticiden, gentech-zaden	€ 11.077.500
Energi Mega Persada	Modderstroom op Java	€ 3.507.806
Freeport McMoran	Vervuilende mijn in Papua	€ 16.905.168
Genting	Casino-exploitant	€ 10.640.127
Indofood Sukses Makmur	Oliepalm in bosgebied	€ 8.537.618
International Nickel Indonesia	Mijnen in natuurpark	€ 7.841.960
Petrochina	Investering in Burma, Soedan	€ 26.326.490
Petroleo Brasileiro	Oliewinning in Amazone (Ecuador)	€ 19.525.651
Yanzhou Coal Mining	Vervuilende kolenmijnen	€ 9.185.359

- Frank Russell: is een vermogensbeheerder, onduidelijk welk fonds bedoeld wordt;
- Templeton: is een vermogensbeheerder, onduidelijk welk fonds bedoeld wordt;
- Triodos Groenfonds: geen controversiële beleggingen.¹⁰

Hoofdstuk 4 Dierenbescherming

4.1 Overzicht vermogen

De Dierenbescherming heeft een totaal eigen vermogen van € 61 miljoen. Daarvan is € 32,5 miljoen belegd en op spaarrekeningen gezet. € 15 miljoen onder beheer van het centraal bureau en de rest onder beheer van de 78 afdelingen, asielen en andere gelieerde instellingen.

Van de € 15 miljoen die het centraal bureau beheert is € 4,9 miljoen belegd in aandelen en € 6,6 miljoen in obligaties van bedrijven en overheden. Deze beleggingen worden beheerd door JP Morgan en Fortis Meespierson.¹¹

4.2 Controversiële bedrijven

De aandelenbeleggingen van de Dierenbescherming zijn grotendeels rechtstreeks geïnvesteerd in aandelen van bedrijven. Daaronder bevinden zich enkele controversiële bedrijven:¹²

BASF	Pesticiden, gentech-zaden	€ 220.832
ENI	Actief in Burma, Nigeria (flaring)	€ 288.814
Reckitt Benckiser	Pesticiden	€ 210.695
Total	Investerings in Burma	€ 201.112

Annex 1 Noten

- 1 E-mail KWF Kankerbestrijding aan Zembla, Amsterdam, Mei 2007.
- 2 Halfjaarbericht 2006/2007, Fortis OBAM N.V., Amsterdam, Februari 2007 (http://www.fortisobam.nl/documents/OBAMHJV06_07NED.pdf).
- 3 Verslag over 2006, Robeco N.V., Rotterdam, April 2007 (<https://www.robeco.com/extranet/f4i/downloadselector/showDocument?id=132133>).
- 4 Gecontroleerd Jaarverslag 2005/2006, Robeco Capital Growth Funds, Luxemburg, November 2006, p. 56-57 (<https://www.robeco.com/extranet/f4i/downloadselector/showDocument?id=106531>).
- 5 E-mail KNRM aan Zembla, IJmuiden, Mei 2007.
- 6 Fortis L Fund SICAV Jaarverslag (gereviseerd) per 31/12/06, Fortis Investment Management, Brussel, April 2007 (http://www.investments.fortis.com/pdf/fls/FOLFND_REPA_DUT_061231.pdf), p.950-976.
- 7 Fortis L Fund SICAV Jaarverslag (gereviseerd) per 31/12/06, Fortis Investment Management, Brussel, April 2007 (http://www.investments.fortis.com/pdf/fls/FOLFND_REPA_DUT_061231.pdf), p.867-871.
- 8 E-mail Prins Bernhard Cultuurfonds aan Zembla, Amsterdam, Mei 2007.
- 9 Halfjaarbericht 2006/2007, Fortis OBAM N.V., Amsterdam, Februari 2007 (http://www.fortisobam.nl/documents/OBAMHJV06_07NED.pdf).
- 10 Jaarverslag 2006, Triodos Groenfonds, Zeist, Maart 2007 (http://www.triodos.nl/nl/static/pdf/nlnl_jvstgf2006.pdf?lang=).
- 11 E-mails Dierenbescherming aan Zembla, Den Haag, Mei en Juni 2007.
- 12 E-mails Dierenbescherming aan Zembla, Den Haag, Mei en Juni 2007.